

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ОСНОВИ ХОРЕОГРАФІЇ

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізація “Видовищно-театралізовані заходи”

Київ – 2006

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ОСНОВИ ХОРЕОГРАФІЇ

Програма
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Народна художня творчість”

Спеціалізація
“Видовищно-театралізовані заходи”

Київ 2006

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

ОСНОВИ ХОРЕОГРАФІЇ

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації. – Київ: “Фірма “ІНКОС”, 2006 – 24 ст.

Укладач	О. А. Плахотнюк – викладач Львівського державного училища культури і мистецтв
Рецензенти:	М. В. Ванівський – народний артист України, художній керівник Заслуженого ансамблю танцю України “Юність” Львівського державного Палацу естетичного виховання учнівської молоді О. А. Бропіцький – викладач Тульчинського училища культури
Відповідальний за випуск	Т. Ф. Стронько
Редактор	Л. М. Трачук

- © Плахотнюк О. А., 2006
- © Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Режисер повинен для належного професійного рівня добре розумітися в хореографії, бо сьогодні вона є невід’ємним компонентом будь-якого масового свята. У великому масовому дійстві завжди є зведені танцювальні композиції, що зумовлено як художніми завданнями, так і необхідністю залучити велику кількість виконавців. Ще в літературному сценарії, а далі в постановочному плані визначаються місце і роль великих зведених танцювальних композицій. Режисеру необхідно розуміти ідейно–сміслові завдання таких композицій, їх цільове призначення, роль у загальному монтажному ладі і образному пластичному вирішенні. Всі ці моменти потрібно розуміти, щоб при роботі з балетмейстером знайти спільну мову для успішного втілення поставлених завдань. Танцювальна частина театралізованого видовища підпорядкована головному балетмейстеру.

Дана програма складена з урахуванням Стандартів вищої освіти Міністерства науки і освіти України та методичних рекомендацій, лекційного матеріалу, навчальних програм “Постановка танцю у драматичній виставі” Рівненського державного гуманітарного університету, кафедри хореографії від 2002 року.

Мета предмета “Основи хореографії” – засвоєння студентами основ хореографічного мистецтва, оволодіння навиками виконання танцю, координацією рухів, надання знань і розуміння жанрів, видів та стилів танцювального мистецтва.

Завдання курсу “Основи хореографії” – виховання пластичної культури тіла, органічності, вільності руху, усвідомлення студентами характеристик і відмінностей жанрів, видів, стилів та напрямків танцювального мистецтва. Танець розвиває відчуття ритму, музикальність, граційність, а також рішучість, настирливість, витримку, увагу, “м’язову пам’ять”.

Розвитку пластичної культури тіла сприяє засвоєння окремих елементів екзерсису класичного, народного, сучасного танцю, під час вивчення яких можливо виправити незначні фізичні недоліки, виробити поставу, ходу, виразність жесту, пластичність руху і т. д., а також освоєння танцювальних комбінацій, хореографічних етодів, сцен, створених за матеріалом народно–сценічного, українського, естрадного танців. Під час практичних занять набуваються знання про особливості і характерні риси того чи іншого виду хореографічного мистецтва.

У період вивчення тем предмета “Основи хореографії”, по мірі оволодіння танцювально-пластичним матеріалом, технікою руху, студенти отримують практичні завдання на самостійне створення танцювальних етюдів, образно-пластичних сцен у навчальних уривках і виставах різних жанрів і стилів, а також завдання з пластичного рішення при створенні образів дійових осіб.

Запропонована програма включає в себе такі розділи: Основи класичного танцю. Основи народно-сценічного танцю (елементи танців народів світу). Історико-побутовий танець. Сучасний танець.

Форми контролю знань студентів:

- практичний показ;
- усні відповіді;
- тестування;
- контрольні завдання;
- залік (теоретичне опитування і практичний показ);
- екзамен (теоретичне опитування і практичний показ).

Вивчається курс у процесі теоретично-лекційних, практично-лабораторних та самостійної роботи студентів на II курсі, у III–VI семестрах.

На навчальний курс відводиться:

Курс, учбовий семестр	Кількість годин			
	Теоретичні заняття	Практично-лабораторні	Самостійна робота	Форма контролю
II к. III с.	6	28	18	
II к. VI с.	6	32	18	екзамен
Всього.	12	60	36	2
Всього на сем.	34+38+2=74			
Всього на курс	108			

У програмі надається орієнтовний розподіл годин за темами, які можуть бути змінені за рішенням циклової комісії хореографічних дисциплін та затверджені навчальною частиною училища.

ОРІЄНТОВНИЙ НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН “ОСНОВИ ХОРЕОГРАФІЇ”.

№	Теми	Кількість годин.			
		Всього	Теорет. заняття	Практ. лабор.	Самост. робота
II курс, III семестр					
1	Вступ. Танець – вид мистецтва. Танець у виставі	4	2	–	2
Розділ I					
2	Основи класичного танцю	3	2	–	1
3	Класичний танець. Школа мистецтва танцю	2	–	–	2
4	Екзерсис біля станка	5	–	4	1
5	Екзерсис посеред залу	5	–	4	1
6	Стрибки (алLEGRO)	3	–	2	1
7	Танцювальні етюди	5	–	4	1
Розділ II					
8	Основи народно-сценічного танцю (елементи танців народів світу)	4	2	–	2
9	Народний танець – коріння, з якого виросла професійна хореографія	2	–	–	2
10	Тренувальні вправи біля станка	5	–	4	1
11	Тренувальні вправи посеред залу	5	–	4	1
12	Вивчення танцювальних комбінацій та етюдів	9	–	6	3

№	Теми	Кількість годин.			
		Всього	Теорет. заняття	Практ. лабор.	Самост. робота
II курс, VI семестр.					
Розділ III					
13	Історико-побутовий танець	4	2	–	2
14	Історико-побутовий танець у практиці драматичного, музично-драматичного, лялькового театру	2	–	–	2
15	Основні елементи, загальні для різних історико-побутових танців	7	–	6	1
16	Виникнення і характеристика історико-побутових танців	2	–	–	2
17	Поклони та реверанси в різні історичні епохи	1	–	6	1
Розділ IV					
18	Сучасний естрадний танець	3	2	–	1
19	Жанри та напрямки сучасного хореографічного мистецтва.	2	–	–	2
20	Тренаж (екзерсис) із сучасної пластики	5	–	4	1
21	Пластична імпровізація, взаємодія танцювальної та драматичної пластики	9	–	8	1
22	Вивчення танцювальних комбінацій та хореографічних етюдів	11	–	8	3
23	Консультації перед екзаменом (заліком)	4	2	–	2
Всього			12	60	36
Всього на курс		108			

КОРОТКИЙ ЗМІСТ ОСНОВНИХ ТЕМ ПРОГРАМИ “ОСНОВИ ХОРЕОГРАФІЇ”

Теоретично-лекційний курс

Тема 1. Вступ. Танець – вид мистецтва. Танець у виставі

Танець – вид мистецтва, в якому художній образ виникає із зміни положення людського тіла. Вибір положень та рухів людини в танці та їх систематизація – багатовіковий культурно-історичний процес. У цьому історичному розвитку поступово з’являються основні види: ритуально-обрядові, народні, бальні (історико-побутові), класичні, модерн та характерні танці.

Танець – невід’ємна частина творчості народу. Жанри і види хореографічного мистецтва. Історія виникнення і розвитку. Особливості класичного, народного, бального, сучасного естрадного танцю. Завдання курсу “Танець”. Танець у драматичній, драматично-музичній, ляльковій виставі. Передача через мистецтво танцю думки, характеру, почуттів. Хореограф і балетмейстер у театрі.

Тема 2. Класичний танець – школа мистецтва танцю

Класичний танець – сучасна система в європейському театрі. Формувалась протягом віків. Сам термін виник у Росії в XIX столітті, замінивши такі терміни, як серйозний, благородний, академічний тощо. Система складена завдяки підбору конкретних положень тіла та рухів і має чіткі позиції рук, ніг, корпусу, голови.

Історія виникнення, перші школи, методика викладання, розділи класичного танцю. Цілі і практичне втілення знань і навичок у пластичних етюдах. Значення правильності постановки голови, рук, ніг, корпусу, виразність та відчуття поз для виконавця. Видатні діячі класичного танцю.

Тема 3. Народний танець – коріння, на якому виросла професійна хореографія

Народний танець – танець, створений народом, розповсюджений у побуті, самобутній, притаманний конкретній етнічній групі та місцевості. Один із найдавніших видів фольклору, він є основою, на якій виріс професійний (класичний) танець, який і зараз доповнює свій лексичний матеріал за рахунок фольклору та народної обрядовості.

Витоки народної хореографії, особливості, жанри, види. Народна творчість – духовне багатство країни. Вивчення фольклорного матеріалу і втілення його в сценічних образах. Особливості танцювальної лексики з народно-сценічного танцю, чим він різниться від інших видів хореографічного мистецтва.

Загальні питання походження і розвитку українського хореографічного мистецтва. Танець в житті українського народу в історичному розвитку. Складові частини, лексика, композиційні елементи, музика українських народних танців.

Український танець у театралізованих та концертних видовищах. Танцювальне мистецтво у виконанні скоморохів, танець у вертепній драмі, народних виставах “Маланка” і “Коза”. Сучасні танцювальні колективи та їх репертуар.

Тема 4. Історико-побутовий танець у практиці драматичного, музично-драматичного, лялькового театру

Тема 5. Виникнення і характеристика історико-побутових танців

Історико побутовий танець – танець минулих століть, розповсюдження його далеко за межами своєї епохи, середовища і місця виникнення. Історичність у змісті танцю минулого часу і в змісті впливу на розвиток хореографічного мистецтва. Танці різних історичних періодів в соціально-культурному середовищі. Літературні та історичні джерела вивчення. Практичне застосування у драматичній, музично-драматичній, ляльковій виставах.

Тема 6. Жанри та напрямки сучасного хореографічного мистецтва

Характеристика напрямків та стилів сучасного хореографічного мистецтва: джаз, модерн, диско, хіп-хоп, брейк-данс та інші. Особливості розвитку сучасного танцю, його сценічне і практичне використання. Костюми виконавців. Сучасний танець в концертних програмах.

Практично-лабораторний курс

Слід звернути увагу на методично правильний показ конкретних рухів і вміти дати правильну музикальну розкладку комбінацій, які вивчаються; тут же велике значення має робота з концертмейстером при поясненні нового матеріалу. Також потрібно опрацювати передання характеру, манери виконання, подачі танцю. Приділяти увагу драматургічним законам побудови твору: експозиція, зав’язка, розвиток дії, кульмінація, розв’язка. Місце хореографічного матеріалу у виставі, давати опис костюма, характеризувати створюваний художній образ, при використанні реквізиту чи інших допоміжних засобів наголошувати на їхньому значенні і меті використання в тій чи іншій роботі.

II курс, III семестр

Розділ I. Основи класичного танцю

Заняття зі студентами слід розпочинати з вивчення основних позицій ніг, рук, а вже згодом переходити до простих вправ біля станка. Порядок вправ у класичному танці встановлюється за принципом чергування рухів, що тренують різні групи м’язів. Перше вивчаємо *demi and grand plie*, потім виконуються рухи, які поступово включають до роботи інші групи м’язів і суглобо-зв’язковий апарат. Тренаж біля станка слід складати за ступенем зростаючої трудності, на початку важкі вправи вивчаються обличчям до станка, тримаючись двома руками за палку; коли матеріал засвоєний, можна виконувати його, тримаючись за палку однією рукою. Більшість вправ, вивчених біля станка, виконуються на середині залу. Всі вправи біля станка і на середині залу (окрім *demi and grand plie*) виконуються почергово з правої і лівої ноги. Слід

слідкувати і прагнути, щоб усі вправи виконувались виразно, усвідомлено, не механічно, танцювально.

Тема: Класичний екзерсис біля станка

- *Demi and grand plie*, по I, II, V позиціях ніг (напів- і велике присідання);
- *Battement tendu* в I, V позицію ніг вперед, в сторону, назад (вправи для розвитку рухливості стопи);
- *Battement tendu jete* в I, V позицію ніг вперед, в сторону, назад (маленькі кидки);
- *Rond de jamb par terre*, по четвертині, половині і повному колу (коловий рух ногою по підлозі);
- *Battement tendu jete pique* в I, V позицію ніг вперед, в сторону, назад (маленький кидок з ударом носком стопи по підлозі);
- *Battement frappe* в I, V позицію ніг вперед, в сторону, назад (маленькі кидки робочою ногою вбік від опорної ноги);
- *Battement fondy* спочатку носком в підлогу потім на 45 градусів в I, V позицію ніг вперед, в сторону, назад (м'які розгинання робочої ноги);
- *Battement releve lent* в I, V позицію ніг вперед в сторону, назад (підняття робочої ноги під кутом 90 градусів і вище);
- *Grand battement jete* в I, V позицію ніг вперед в сторону, назад (великі кидки робочої ноги вище 90 градусів);
- *Releve* по I, II, V позиціях ніг (підйом на півпальці);
- *Port de bras* (вправи для рук).

Тема: Класичний екзерсис на середині залу.

- *Port de bras* (вправи для рук).
- *Demi and grand plie*, по I, II, V позиціях ніг (на пів і велике присідання);
- *Releve* по I, II, V позиціях ніг (підйом на пів пальці);
- Положення *epoulement* (поворот плеча), *en face* (обличчям, прямо);
- *Reverence* (уклін);
- *Pas de bouree an facee* (переступання зі зміною ніг).

Тема: Allegro (стрибки)

- *Sauter* за I, II, V позиціями ніг (маленькі стрибки);
- *Pa echappe* (стрибки з V позиції в II позицію ніг);
- *Pa changemeht* (стрибки з переміною ніг V позиції ніг).

Розділ: II. Основи народно-сценічного танцю

Всебічна підготовка режисера до роботи над різноманітними завданнями і характеристиками, роз'яснення своїх вимог при співпраці з балетмейстером неможливі без знань у галузі народної хореографії. Танець будь-якої технічної складності, різного національного забарвлення повинен допомагати студентам вирішувати поставлені перед ними завдання з акторської майстерності – це і є завданням курсу “Народно-сценічний танець”.

Заняття з народно-сценічного танцю розподіляють на дві частини:

Перша – станок: ряд вправ для вироблення техніки й сили ніг.

Друга – середина: етюди, які у своїй основі спрямовані на підготовку виконавської майстерності,

Тренаж у народно-сценічному танці надзвичайно багатий різноманітністю рухів, які розвивають і зміцнюють більшість м'язів, зв'язок і суглобів. Положення корпусу, рук, ніг, голови також дуже різноманітні в залежності від народності. Згини корпусу, повороти голови, переходи рук з одного положення в інше, танцювальні ходи, кроки, наповнені пластикою, різкістю, строгою формою, що передає характерні риси притаманні саме певній народності.

У другій частині занять з народно-сценічного танцю, на середині залу, проводиться головним чином етюдна робота по вивченню танцювальних фрагментів, комбінацій, номерів різного характеру.

Тема: Тренувальні вправи біля станка

При побудові тренажу треба додержуватись почерковості рухів за принципом переключення роботи одних м'язів і суглобів на інші. Тому пропонується зразок (схема) тренажу з народно-сценічного танцю:

- присідання за I, II, V позиціями ніг;
- батман тандю;

- середній батман;
- рон де жамб;
- підготовка до вірьовочки;
- прості вистукування;
- батман фондю;
- батман деволеппе;
- стрибки і т. д.

Кількість вправ може бути зменшена або збільшена за рахунок об'єднання декількох рухів в одну вправу, тобто у комбіновані вправи.

Тема: Тренувальні вправи посеред залу

- танцювальні кроки, біги;
- перемінний крок;
- припадання, упадання;
- доріжки;
- позиції рук, ніг, положення корпусу;
- оберти, повороти;
- присядки (для хлопців);
- поклін і т. д.

Наявність яскравих національних рис, побутових особливостей, географічно-територіального положення надає українському танцю своєрідного колориту, забарвлення, самобутності й виразності. Хореографічне мистецтво України можна поділити на танці регіонів: Центральна Україна, західна Україна, Поділля, Полісся, Промислові (східні області), та за етнічними групами: Бойківщина, Опілля, Гуцули, Покуття.

Тема: Положення корпусу, рук, ніг, голови в українському народному танці. Танцювальні кроки, біги, припадання.

- Положення рук, корпусу, в сольному танці.
- Положення рук, корпусу, в парному танці.
- Положення рук, корпусу, в масовому танці.
- Рухи рук (пор де бра).

Танцювальні рухи та комбінації:

- простий танцювальний крок;
- перемінний крок;

- бігунець;
- “тинки”;
- “вихилясники”;
- “доріжки”; припадання, упадання;
- “вірьовочка”;
- “голубець”;
- високий “голубець”;
- присядки (для хлопців);
- український уклін;
- оберти.

Тема: Вивчення танцювальних комбінацій та хореографічних етюдів

На основі вивченого матеріалу створюються танцювальні комбінації, етюди на вдосконалення техніки виконання та майстерності. Рекомендовані для вивчення українські танці-хороводи, веснянки, гопак, козачок, коломийки, гуцулки. Народні танці: циганський, іспанський, російський, польський.

II курс, VI семестр

Розділ III. Історико-побутовий танець

Тема: Основні елементи, загальні для різних історико-побутових танців

Вивчення історичних танців слід починати вивчати з основних елементів, які можуть бути загальними для всіх або більшості історико-побутових танців, наприклад: танцювальний крок, *pas chasse*, *pas eleve*, *pas balance*, *pas de basque* або з елементів специфічних для певного танцю (па вальсу, па польки, па полонезу, па мазурки).

Заняття рекомендується будувати за наступним зразком:

1. Позиції ніг і рук для історико-побутових танців.
2. Танцювальний крок.
3. Уклін для дівчат і хлопців.
4. *pas chasse* вперед, назад.

5. *pas eleve* вперед, назад.
6. *pas chasse* вперед, назад, об'єднане з *pas eleve* з поворотом вправо-вліву.
7. *pas balance* – на місці, з просуванням вперед, назад, об'єднане з роботою рук.
8. *pas de basque* – вперед, *pas de basque*, об'єднане з *pas balance* і роботою рук.
9. Па галопа вперед і назад.
10. Па польки на місці – вперед, назад і вбік; з просуванням вперед – назад; в повороті без постановки в пари.
11. Па полонезу.

Тема: Поклін та реверанси в різні історичні епохи

Танці XV–XVI століть. Простий поклін для хлопців та дівчат. Чоловічий уклін “урочистий”, із зняттям капелюха, чоловічий уклін без зняття капелюха, реверанс дами зі шлейфом, реверанс дами без шлейфа. Привітання при запрошенні дами до танцю. Поклони і реверанси у XVII столітті. Поклони і реверанси в XVIII столітті: уклін чоловіка і реверанс дами вперед; різновидності чоловічого поклону вперед; уклін чоловіка і реверанс дами в бік. Танці XIX ст. Реверанс дами зі шлейфом кінця XIX століття; кніксен-реверанс з невеликим коротким присіданням; чоловічий уклін першої половини XIX століття.

Тема: Вивчення танцювальних комбінацій та хореографічних етюдів

На основі вивченого матеріалу створюються танцювальні комбінації, етюди на вдосконалення техніки виконання та майстерності. Рекомендовані для вивчення танці історичних епох: Середньовіччя – “Браль”; Відродження – “Менует”; XVIII століття – “Полонез”.

Розділ IV. Сучасний танець

Тема: Тренаж із сучасної пластики

Група вправ для розвитку рухливості шийних хребців. Група вправ для розвитку рухливості плечового суглоба. Група вправ для розвитку рухливості суглобів рук та для розвитку координації. Вправи для діафрагми. Група вправ для розвитку рухливості кульшових суглобів. Група вправ для розвитку рухливості колінного та гомілково-стопного суглобів. Вправи для корпусу, з додаванням позицій рук, наклони, повороти. Основні положення рук, ніг, корпусу, голови. Поняття “паралель” в I, II, IV, “завернуті” позиції ніг. Принцип “ізоляції”. Координація рухів. Положення “контраст – реліс”, “бокової контракції”. Поняття “акцент”. Вправи “хвиля”. Фіксовані та плавні рухи. Танцювальні вправи в русі. Оберги. Стрибки.

Тема: Популярні масові (street dance – pop) танці.

Стріт данс (street dance) – вуличні танці, популярні (pop). Стиль диско: темп музики, характерні рухи, костюми виконавців. Стиль хіп-хоп: темп музики, характерні рухи, костюми виконавців; брейк (ломаний танець): верхній та нижній танець, електрик – бугі.

Тема: Пластика, імпровізація, взаємодія танцювальної та драматичної пластики

Ця тема тісно перекликається з курсом “Сценічна пластика і фехтування”. Різниця між пантомімою і танцем. Танцювальні рухи, жести, пози і їх особливість. Поняття імпровізації – створення рухів або фігур безпосередньо під час виконання танцю без попередньої підготовки. Поняття пантоміми – мистецтво вираження почуття і думки через міміку та жести, один з елементів балетної, драматичної вистави.

Тема: Вивчення танцювальних комбінацій та хореографічних етюдів

На основі вивченого матеріалу створюються танцювальні комбінації, етюди на вдосконалення техніки виконання та майстерності. Рекомендовані для вивчення танці в стилі джаз-модерн, диско, хіп-хоп (із танцювально-технічними елементами, що були вивчені на заняттях).

Теми для самостійної роботи студентів з предмета “Основи хореографії”

1. Класичний танець – школа мистецтва танцю.
2. Історія виникнення та розвитку класичної хореографії.
3. Видатні діячі класичної хореографії.
4. Теоретики класичної хореографії.
5. Термінологія класичної хореографії.
6. Порядок вправ тренажу в класичному танці.
7. Вправи тренажу біля станка і на середині залу в класичному танці.
8. Відпрацювання рухів класичного танцю.
9. Театри класичної хореографії (опери та балету).
10. Львівський Національний театр опери та балету ім. С. Крушельницької.
11. Танець – вид мистецтва. Танець у виставі.
12. Ритуально обрядові, народні, бальні (історико-побутові), класичні, модерн та характерні танці.
13. Танець у драматичній, драматично-музичній, ляльковій виставі.
14. Закони драматургії хореографічного твору.
15. Витоки народної хореографії, особливості, жанри, види.
16. Фольклорний танець та його дослідження.
17. Термінологія народної хореографії.
18. Тренувальні вправи тренажу біля станка і на середині залу.
19. Відпрацювання рухів народно-сценічного танцю.
20. Танцювальні етюди на середині залу.
21. Характеристика українських народних танців.
22. Регіони та етнічні групи України.
23. Положення корпусу, рук, ніг, голови в українському народному танці.
24. Відпрацювання рухів українського танцю.
25. Історія розвитку танцювального мистецтва України.
26. Хореографічна культура Гуцульщини.
27. Танець “Гопак”, характеристика.
28. Видатні діячі народної хореографії.

29. Видатні діячі української хореографії.
30. Теоретики народно-сценічної української хореографії.
31. Танцювальні колективи народного танцю.
32. Виникнення і характеристика історико-побутових танців.
33. Літературні та історичні джерела вивчення історико-побутових танців.
34. Поклін та реверанси в різні історичні епохи.
35. Відпрацювання рухів історико-побутового танцю.
36. Побутові танці Середньовіччя.
37. Побутові танці епохи Відродження.
38. Побутові танці XVIII століття.
39. Побутові танці XIX століття.
40. Характеристика напрямків та стилів сучасного хореографічного мистецтва.
41. Відпрацювання рухів сучасного танцю.
42. Перші виконавці танцю “модерн”, школи та напрямки сучасної хореографії.
43. Відпрацювання танцювальних етюдів та танцювальних комбінацій.

Критерії оцінювання знань студентів

Початковий рівень навчальних досягнень.

1 бал. – Студент частково виконує вправи екзерсису, елементарні танцювальні рухи, музично-слухові завдання. Вміє рухатися ритмічно з одночасним проплескуванням сильних долей в такті, відтворювати найпростіші елементи маршу, танцювальної музики.

2 бали. – Студент вміє виконувати незначну частину вправ екзерсису, не завжди демонструє досконалі знання танцювальної азбуки, (основних позицій рук і ніг, вправи з екзерсису для рук, ніг). Виконує незначну частину колективно-порядкових вправ і ритмічних вправ.

3 бали. – Студент здатний виконувати окремі колективно-порядкові та ритмічні вправи під супровід різноманітних творів з конкретним виявом настрою (веселий, сумний, спокійний), але не завжди демонструє впевненість у пластичному відтворенні виражених музичних засобів (повільно, швидко, помірно, дуже швидко), іноді не володіє навичками виконання ритмічних танцювальних вправ у різних темпах.

Середній рівень навчальних досягнень.

4 бали. – Студент знає і вміє відтворювати колективно-порядкові і ритмічні вправи, вправи екзерсису лише в помірному темпі; вміє виконувати частково доступні танцювальні елементи етюдів, деяких танців. Не завжди вміє розрізнити на слух і аналізувати різні танцювальні рухи.

5 балів. – Студент вміє відтворювати загальний характер музичних образів елементами народного, бального, класичного та інших танців, але не завжди вміє виконувати колективно-порядкові і ритмічні вправи у швидкому темпі; недостатньо знає основні позиції рук, ніг. Здатний виконувати нескладні танцювальні комбінації після показу педагога.

6 балів. – Студент вміє відтворювати прості танцювальні кроки (з носка, простий крок, підскоки), виконувати нескладні вправи екзерсису, допускає неточності та потребує уточнень і допомоги вчителя. Студент не завжди володіє основними положеннями рук у танці. З допомогою вчителя вміє виконувати нескладні танцювальні етюди в усіх зазначених у програмі видах (бальних, класичних, народних, сучасних, історико-побутових).

Достатній рівень навчальних досягнень.

7 балів. – Студент недостатньо володіє основними танцювальними рухами, нескладними танцювальними вправами, етюдами, комбінаціями з танців, елементами музичної грамотності; не завжди точно розрізняє на слух танцювальні жанри: вальс, полька (бігунець), галоп і тому подібне. Спостерігаються помітні позитивні зміни у творчій діяльності. Студент вміє виконувати нескладні танцювальні вправи, етюди.

8 балів. – Студент вміє передавати (з допомогою вчителя) відмінність у засобах вираження художніх образів (їх характеру і настрою) через виконання елементів класичного або іншого танцю, але демонструє механічне виконання, йому бракує власної творчості, прояву мислення. Після показу вчителем студент досить повільно відтворює на практиці художні образи, виражаючи особливості кожного з виконуваних етюдів, танців. Студент не завжди вміє самостійно відтворювати варіанти танцювальних вправ, елементів танців, що вивчались напередодні.

9 балів. – Студент вільно володіє елементами хореографічного екзерсису, колективно-порядковими та ритмічними вправами, але допускає несуттєві неточності, що потребують зауваження чи корегування. Трапляються поодинокі недоліки у відтворенні танцювальних елементів. Студент не завжди вміє самостійно відтворювати танцювальні етюди.

Високий рівень навчальних досягнень.

10 балів. – Студент уміє виразно відтворювати фрагменти з танцювальних постановок елементами танцю, допускаючи при цьому несуттєві неточності; не завжди обґрунтовано вміє словесно аналізувати сюжетну основу танцю, відтворювати її характер і настрої засобами танцювальної лексики. Вказані неточності може виправляти самостійно.

11 балів. – Студент уміє використовувати набуті знання, уміння і здібності у нових творчих завданнях. Здатний вільно імпровізувати власне виконання на задану тему, самостійно відтворювати хореографічні постановки, що пропонуються.

12 балів. – Студент на основі глибоких знань і вмінь елементів танців, сприймання і аналізу танцювальної музики вміє самостійно відтворювати і виконувати різні хореографічні постановки, композиції (етюди, ігри, завдання, танцювальні комбінації) як засіб вираження певного художнього образу. Студент самостійно і творчо використовує набуті танцювальні навички, уміння та власні здібності у творчій діяльності.

Програмні питання до заліку з предмета “Основи хореографії”

У програмі подається орієнтовний перелік питань до заліку з предмета “Основи хореографії”, який може доповнюватись і змінюватись з реальним обсягом вивчених тем і виконаних завдань. Перше питання – з лекційно-теоретичного курсу і самостійної підготовки студентів, друге питання – з практично-лабораторного курсу.

Перелік питань з лекційно-теоретичного курсу:

1. Класичний танець – школа мистецтва танцю.
2. Історія виникнення та розвитку класичної хореографії.
3. Видатні діячі класичної хореографії.
4. Теоретики класичної хореографії.
5. Термінологія класичної хореографії.
6. Порядок вправ тренажу в класичному танці.
7. Вправи тренажу біля станка і на середині залу в класичному танці.
8. Театри класичної хореографії (опери та балету).
9. Львівський Національний театр опери та балету ім. С. Крушельницької.

10. Танець – вид мистецтва. Танець у виставі.
11. Ритуально обрядові, народні, бальні (історико-побутові), класичні, модерн та характерні танці.
12. Танець у драматичній, драматично-музичній, ляльковій виставі.
13. Закони драматургії хореографічного твору.
14. Витоки народної хореографії, особливості, жанри, види.
15. Фольклорний танець та його дослідження.
16. Термінологія народної хореографії.
17. Тренувальні вправи тренажу біля станка і на середині залу.
18. Танцювальні етюди на середині залу.
19. Характеристика українських народних танців.
20. Регіони та етнічні групи України.
21. Положення корпусу, рук, ніг, голови в українському народному танці.
22. Історія розвитку танцювального мистецтва України.
23. Хореографічна культура Гуцульщини.
24. Танець “Гопак”, характеристика.
25. Видатні діячі народної хореографії.
26. Видатні діячі української хореографії.
27. Теоретики народно-сценічної, української хореографії.
28. Танцювальні колективи народного танцю.
29. Виникнення і характеристика історико-побутових танців.
30. Літературні і історичні джерела вивчення історико-побутових танців.
31. Поклін та реверанси в різні історичні епохи.
32. Побутові танці Середньовіччя.
33. Побутові танці епохи Відродження.
34. Побутові танці XVIII століття.
35. Побутові танці XIX століття.
36. Характеристика напрямків та стилів сучасного хореографічного мистецтва.
37. Перші виконавчі танцю “модерн”, школи та напрямки сучасної хореографії.

Перелік питань з лабораторно-практичного курсу:

1. Показати танцювальний етюд з народно-сценічного танцю. Дати характеристику виконаного етюду.

2. Показати танцювальний етюд українського народного танцю. Дати характеристику виконаного етюда.
3. Показати танцювальні рухи класичного танцю. Дати характеристику виконаного етюда.
4. Показати танець з історико-побутового танцю. Дати характеристику виконаного етюда.
5. Показати танцювальний етюд з сучасного естрадного танцю. Дати характеристику виконаного етюда.
6. Придумати і виконати танцювальний етюд за власним вибором. Дати характеристику виконаного етюда.
7. На задану музикальну тему створити пластично-імпровізаційний етюд. Дати характеристику виконаного етюда.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України "Про вищу освіту". Міністерство освіти і науки України. / Під ред. Хоменко М.П. – Київ, 2004.
2. *Стандарт* вищої освіти. Міністерство освіти і науки України. – Київ.
3. *Азбука танцев.* / Авт. – сост. Е. В. Денниц, Д. А. Ермаков, О. В. Иванникова. – М.: ООО Издательство АСТ, 2004.
4. *Бахрушин Ю. А.* История русского балета. – Москва; Просвещение, 1977.
5. *Березова Г.* Класичний танець. – Київ; Музична Україна, 1990.
6. *Бочарникова Э.* Страна волшебная – балет. – Москва; Детская литература, 1974.
7. *Боттамер П.* Учимся танцевать / Перевод с англ. К. Молькова. – Москва; ЭКСМО-Пресс, 2001.
8. *Брашловская Л. В.* Самоучитель по танцам: вальс, танго, самба, джайв. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2004.
9. *Ваганова А.* Основы классического танца. – Л.: Искусство, 1963
10. *Васильченко К. М.* Лексика українського народно-сценічного танцю. – Київ; Мистецтво, 1996.
11. *Васильева Е.* Танец. – Москва; Искусство, 1968.
12. *Васильева-Рождественская М.* Историко-бытовой танец. – Москва; Искусство, 1987.
13. *Верховинець В. М.* Теорія українського народного танцю. – Київ; Музична Україна, 1990.
14. *Голдрич О.* Барви Карпат. – Львів, 1999.
15. *Голдрич О.* Методика роботи з хореографічним колективом. – Львів: Камінь, 2002.
16. *Голдрич О., Хитряк С.* Музична хрестоматія. – Львів: Край, 2003.
17. *Голдрич О.* "Черемош" на Американському континенті (сторінки щоденника). – Львів, 2000.
18. *Гуменюк А.* Народне хореографічне мистецтво України. – Київ; Видавництво Академії наук Української РСР, 1963.
19. *Гуменюк А. І.* / Українські народні танці. / Під ред. Вірського П. П. – Київ; Наукова думка, 1969.
20. *Энциклопедия.* Балет. / Глав. ред. Ю. Н. Григорович. – Москва; Советская энциклопедия. 1981.
21. *Зайцев В. П.* Режиссура эстрады та масових видовищ. Навчальний посібник – Київ; Дакор, 2003.
22. *Зайцев Є.* Основы народно-сценічного танцю (частина I). – Київ; Мистецтво, 1975.
23. *Зайцев Є.* Основы народно-сценічного танцю (частина II). – Київ; Мистецтво, 1976.
24. *Звездочкин В. А.* Классический танец. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2003.
25. *Кох И. Э.* Основы сценического движения. – Л.: Искусство, 1970.
26. *Лисицкая Т.* Пластика. Ритм. – Москва; Советский композитор, 1990.
27. *Притупа Є. П., Пилат В. С.* Традиції української національної фізичної культури. – Львів: Троя, 1991.
28. *Ткаченко Т.* Народные танцы. – Москва; Искусство, 1954.
29. *Самоучитель* бальных танцев. Вальс, танго, самба / Серия "Жизнь удалась". – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005.
30. *Ткаченко Т.* Народные танцы. – Москва; Искусство, 1975.
31. *Пуринова Т. В., Баликова А. В., Иванникова О. В.* Учите детей танцевать. – Москва; Владос, 2003.
32. *Шереметьева Н.* Танец на эстраде. – Москва; Искусство, 1985.
33. "Освіта". Творче об'єднання "Глазур" (часопис). – від 8–15 листопада 2000.
34. *Організація* навчально-виховного процесу. Досвід роботи навчальних закладів I–II рівня акредитації / Під ред. Хоменко М. П. – К., 2004.
35. *Постановка* танцю у драматичній виставі. Методичні рекомендації, лекції, навчальна програма. / Під ред. Годовського В. М. – Рівне: РДГУ, 2002.
36. *Сценічний рух.* Методичні рекомендації. / Під ред. Опанасик В. А. – Рівне: РДІК, 1993.

Навчальне видання

ОСНОВИ ХОРЕОГРАФІЇ

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Укладач О. А. Плахотнюк

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 1.63. Наклад 100 прим.

Видавництво “Фірма “ІНКОС”
14116, м. Київ, вул. Маршала Рибалка, 10/8;
Тел./факс: (044) 206-47-29, 206-47-21
E-mail: inkos@carrier.kiev.ua,
inkos@ln.kiev.ua

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої
продукції № 2006 від 04.11.2004 р.